

Kodanikuühendus EESTI METSA ABIKS (EMA)

www.eestimetsaabiks.ee

29.04.2018

Pr Ülle Madise
Õiguskantsleri büroo
õiguskantsler
info@oiguskantsler.ee

Lugupeetud õiguskantsler Ülle Madise

Pöördume Teie poole probleemiga, mis puudutab lindude hukkumist kevadsuviste metsaraiete käigus ning puudusi lindude kaitseks ette nähtud õigusnormides või nende rakendamises asjakohaste asutuste poolt.

Lindude pesitsusrahu peaks olema tagatud Looduskaitseadusega.

Nimelt on Looduskaitseaduse § 55 lg 6¹ p 1 ja p2 kohaselt keelatud looduslikult esinevate lindude:

- 1) pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine, välja arvatud LKS § 55 lg 3 punktides 2–5 sätestatud juhtudel Keskkonnaameti loa alusel;
- 2) tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal, välja arvatud LKS § 55 lg 3 punktis 1 sätestatud juhul, millal häirimisest tuleb kirjalikult teatada Keskkonnaametile hiljemalt üks tööpäev pärast häirimist, LKS § 55 lg 3 punktides 2–5 sätestatud juhul Keskkonnaameti loa alusel ja LKS § 58 lõikes 7 sätestatud juhul.

Linnukaitseliste piirangute järgimisest võib Keskkonnaameti loa alusel LKS § 55 lg 3 kohaselt loobuda järgmistel juhtudel:

- 1) loom ohustab otseselt inimese elu või tervist ja rünnakut ei ole võimalik teisiti vältida või tõrjuda;
- 2) elanikkonna ohutuse huvides;
- 3) lennuohutuse huvides;
- 4) kui see on vajalik oluliste põllumajanduskultuuride või põllumajandusloomade, kalakasvatuse või muu olulise vara kahjustamise vältimiseks;
- 5) õppe- või teadusotstarbel.

§ 55 lg 6¹ p 1 ja p2 sõnastusest võib eeldada, et tegemist on keeluga, mis kehtib kõigi metsaomanike suhtes vahetult, ilma spetsiaalseid norme vajamata, kuid praktikas see nii ei toimi.

Metsaseaduse § 14 kohaselt tuleb metsaomanikul, kes tahab oma kinnistult varuda puitu üle 20 tihumeetri aastas, esitada Keskkonnaametile metsateatis. Metsateatise sisule esitatavaid nõudeid käsitlev Keskkonnaministri määrus nr 28 „Metsateatise esitatavate andmete loetelu ning metsateatise esitamise, menetlemise ja registreerimise kord ning tähtajad“ § 4 lg 2 sätestab küll Keskkonnaametile võimaluse seada põhjendatud juhtudel metsateatisega kavandatud raiete tegemiseks õigusaktidest lähtuvalt täiendavaid tingimusi, kuid kui tegu pole just kõrgema kaitsekategooria liikidega nende teadaolevates elupaikades, siis raiete ajale piiranguid ei seata. Samuti ei seata piiranguid raietele mahuga alla 20 tihumeetri aastas ehk raietele, mida saab teha ilma metsateatiseta.

Alates 2019. aastast on Metsaregistri¹ avalehel püsivalt üleval teade „Tähelepanu! Lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ning lindude tahtlik häirimine on keelatud. Seetõttu soovitage lindude pesitsuse kõrgajal 1. aprillist 31. juulini raieid mitte teostada.“ Kuigi avaldatud info on vajalik meeldetuletus, näitab see samas, et Keskkonnaametil puuduvad Looduskaitseaduses ette nähtud linnukaitseliste sätete rakendamiseks vajalikud õiguslikud hoovad ning LKS § 55 lg 6¹ elluviimine sõltub sisuliselt ainult metsaomaniku äranägemisest.

Ilmselt on põhjus selles, et Metsaseaduses puudub täpsustav õigusnorm, millele tuginedes saaks KeA metsateatise raie aega piirata. Metsaseaduse § 40 lg 10 kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister piirata loomastiku kaitseks nende sigimisperioodil mitme rindega puistus ja segapuistus raie tegemist ajavahemikul 15. aprillist 15. juunini, kuid seni sellist määrust välja antud ei ole. Nii riik kui ka metsaomanikud on teadlikud, et kevadsuviste raiete käigus pesitsema asunud linnud, nende munad ja pojad hukuvad ja LKS sätteid rikutakse², kuid õiguse loojad pole suutnud luua süsteemi, mis võimaldaks lindude kaitseks loodud sätteid rakendada.

Palume Teie hinnangut olukorrale ja vastust järgmistele küsimustele:

- 1) Milliseid meetmeid peab riik tarvitusele võtma, et LKS § 55 lg 6¹ muutuks metsa majandamisel reaalselt rakendatavaks?**
- 2) Kas olukord, kus Looduskaitseaduse linnukaitselisi sätteid ei ole võimalik vastavate normide puudumise tõttu rakendada, on kooskõlas põhiseadusega?**

Lugupidamisega

Eesti Metsa Abiks (EMA)

abi@eestimetsaabiks.ee

Linda-Mari Väli

kommunikatsiooni ja üldprogrammi koordinaator

lindamari@eestimetsaabiks.ee

56 288 472

¹ <https://register.metsad.ee/#/>

² Tahtlust defineeritakse karistusseadustikus järgnevalt:

- **otsene tahtlus**. Isik paneb teo toime otsese tahtlusega, kui ta teab, et teostab süüteokoosseisule vastava asjaolu, ja tahab või vähemalt mõnab seda. (KarS § 16 lg 3)
- **kaudne tahtlus**. Isik paneb teo toime kaudse tahtlusega, kui ta peab võimalikuks süüteokoosseisule vastava asjaolu saabumist ja mõnab seda. (KarS § 16 lg 4)